

מערך שיעור

יואל משה סלומון – האיש, החזון והמעשה

עוגני השיעור

שכבת גיל: כיתה ג'

ציר מוביל: היישוב שלי – פרק בסיפור הלאומי

רעיון מרכזי: דרך דמותו של יואל משה סלומון נלמד על ערכים של חזון, יוזמה, אהבת הארץ ותרומה לבניין העם והמדינה.

נושא: דמותו ופועלו של יואל משה סלומון

מיומנויות:

אוריינות לשונית: הבנת טקסט, ניסוח תשובות, הבעה אישית

אוריינות מידע: מתוך טקסט

ערכים וסוגיות לדיון:

כיבוד ערכי המורשת והתרבות

בין-תחומיות: שפה, מוזיקה, מולדת

פתיחה

מטרה: ליצור חיבור לערכים של חזון, שייכות ואחריות אישית דרך הדמות של יואל משה סלומון.

מה עושים?

1. משמיעים את השיר "פה בארץ חמדת אבות"

2. מקרינים 3-4 דמויות שונות (נספח 1)

- שואלים: מי הדמות שמתאימה ביותר לדעתכם להקים את העיר פתח תקווה על ביצות אומלבס?

3. מקיפים את דמותו של יואל משה סלומון מתוך הדמויות המוקרנות.

4. נכיר את יואל משה סלומון, שלא רק חלם, אלא גם פעל. הוא עזב את העיר ירושלים, היה שותף בקניית אדמות ביצה והקים בה את המושבה הראשונה במרכז הארץ. הוא גם הקים עיתון עברי ששמו 'הלבנון', במטרה להפיץ את דבר ההתיישבות מחוץ לחומות העיר העתיקה ולעורר אנשים לפעול למען התיישבות העם ברחבי הארץ. של סמל היישוב (אפשר גם לתת לתלמידים דף מידע על סמל היישוב)

מה צריך?

שיר -

פה בארץ

חמדת אבות

תמונות

אישים

למידה פעילה

מטרה: לחשוף את התלמידים לדמותו ולפועלו של יואל משה סלומון.

מה עושים?

1. הוצאת מידע מטקסט על אודות יואל משה סלומון ומענה לשאלות בעקבות הטקסט. (נספח 2)

2. השמעת השיר - "הבלדה על יואל משה סלומון"

- מהו המידע ההיסטורי שלמדנו על יואל משה סלומון וחבריו מתוך השיר?
- מהו המידע הדמיוני בשיר?
- אילו מילים המעידות על הנחישות של יואל משה סלומון?

מה צריך?

דף מידע

(נספח 2)

עיבוד וסיכום

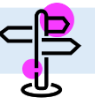
מטרה: לסכם את תכונותיו, פועלו ומורשתו של יואל משה סלומון.

מה עושים?

1. מסכמים:

- יש אנשים שהולכים עם כולם, ויש כאלה שמובילים בראש כולם. יואל משה סלומון היה מוביל. אדם עם אמונה גדולה, נחישות וחזון – אלו סייעו לו לעזוב את ביתו בירושלים ולצאת בשליחות לייבש ביצות ולהקים יישוב. פרסם מעשים חלוציים בעיתון כדי למצוא שותפים לחזונו – ויזכר כמי שהפך את החלום למציאות.
2. מקרינים את הפסל המוצב בפתח תקווה, פסל עם כנפיים, נוצר על ידי הפסל רמי גולשני בהשראת הבלדה של יורם טהרלב. (נספח 3)
- שואלים: מה לדעתכם מסמלות הכנפיים? מה הן מספרות על האיש הזה?

להמשך המסע

כתיבה אישית: אם הייתי פוגש את יואל משה סלומון, הייתי מספר לו על...

או: הדבר שהייתי רוצה ללמוד ממנו הוא...

[יואל משה סלומון](#) | [תמונות חלוצים](#) | [תמונות חלוצים](#)

נספח 2:

דף מידע לתלמידים - יואל משה סלומון

יואל משה סלומון נולד בירושלים לפני יותר מ-180 שנה. סבו, הרב אברהם שלמה זלמן צורף, היה מהראשונים שעלו לארץ ישראל כדי לחדש את הישוב היהודי, ונהרג על קדוש השם. יואל משה אבד את הוריו בגיל צעיר, אך לא ותר - למד תורה וגם את מקצוע הדפוס באירופה.

כשהיה צעיר, הקים דפוס עברי והיה עתונאי ועורר בעתונים הראשונים בעברית. הוא האמין שיהודים צריכים להיות עצמאיים בארץ ישראל, לעבד את האדמה ולא לחיות רק על כספי צדקה.

יואל משה סלומון היה מהראשונים שעזבו את העיר העתיקה והקימו שכונות חדשות מחוץ לחומות. הוא היה ממייסדי נחלת שבועה, מאה שערים - ולבסוף גם ממייסדי פתח תקוה, המושבה הראשונה. הוא תלם להקים מושבה יהודית חדשה - ובשנת 1878 היה בין הראשונים שיצאו לבצע גדולה עם חלום בלב. הוא וחבריו החלו לבנות את פתח תקוה, שלימים תקרא "אם המושבות". בגלל מחלות קשות נאלץ לעזב - אבל המשיך להקים מושבות חדשות. בסוף חייו חזר לירושלים ונקבר בהר הזיתים.

יואל משה סלומון היה אדם של חזון, יוזמה, עקשנות ואמונה גדולה בארץ וב עם היהודי.

יואל מֶשֶׁה סְלוֹמוֹן

יואל מֶשֶׁה סְלוֹמוֹן נולד בירושלים לפני יותר מ-180 שנה. סבו, הרב אברהם שלמה זלמן צורף, היה מהראשונים שעלו לארץ ישראל כדי לחדש את הישוב היהודי, ונהרג על קדוש השם. יואל מֶשֶׁה אבד את הוריו בגיל צעיר, אך לא ותר – למד תורה וגם את מקצוע הדפוס באירופה.

כשהיה צעיר, הקים דפוס עברי והיה עתונאי ועורך בעתונים הראשונים בעברית. הוא האמין שיהודים צריכים להיות עצמאיים בארץ ישראל, לעבד את האדמה ולא להיות רק על כספי צדקה.

יואל מֶשֶׁה סְלוֹמוֹן היה מהראשונים שעזבו את העיר העתיקה והקימו שכונות חדשות מחוץ לחומות. הוא היה ממסדי נחלת שבועה, מאה שערים – ולבסוף גם ממסדי פתח תקוה, המושבה הראשונה.

הוא חלם להקים מושבה יהודית חדשה – ובשנת 1878 היה בין הראשונים שיצאו לבצעה גדולה עם חלום בלב. הוא וחבריו החלו לבנות את פתח תקוה, שלימים תקרא "אם המושבות". בגלל מחלות קשות נאלץ לעזוב – אבל המשיך להקים מושבות חדשות. בסוף חייו חזר לירושלים ונקבר בהר הזיתים.

ייחוס תמונה: תמר הירדני

יואל משה סלומון

יואל מֶשֶׁה סְלוֹמוֹן היה אדם של חזון, יוזמה, עקשנות ואמונה גדולה בארץ וב עם היהודי.

ביאור מילים קשות :

קידוש השם	מישהו שמת משום שהוא יהודי
דפוס	מקום שמדפיסים בו ספרים, עיתונים או כתבים
עיתונאי	מי שכותב או עורך עיתון
עצמאיים	שלא תלויים באחרים, עושים לבד
עיר עתיקה	החלק הישן והקדום של ירושלים
שכונות	אזורים או חלקים בתוך עיר
מושבה	יישוב קטן שהקימו אנשים כדי לעבוד את האדמה
אם המושבות	הראשונה בין המושבות (כמו "אמא" של כולן)
חזון	רעיון או חלום על העתיד
יוזמה	להתחיל משהו חדש בלי שמבקשים ממך
עקשנות	לא לוותר בקלות
אמונה	להאמין במשהו חזק גם אם קשה

שאלות בעקבות הקריאה :

1. איפה נולד יואל משה סלומון?
2. באיזה מקצוע הוא התעניין ולמד אותו באירופה?
3. אילו שכונות עזר להקים בירושלים?
4. מה הקים עם חבריו בשנת 1878?
5. למה עזב את פתח תקווה?
6. ספרו על ילדותו של יואל משה?
7. אילו ארבעה דברים שהאמין בהם שילב במעשיו? (למורה, כדאי לפתח: לימוד תורה, לימוד מקצוע, עבודת האדמה ועצמאות כלכלית)

נספח 3:

פסל במרכז פתח תקווה - ויקיפדיה

הידעת ?

בול משנת 1963 עם הכיתוב מאה שנה לעיתונות בארץ לציון העיתון שיואל משה סלומון

היה בין מייסדיו - ויקיפדיה

